

თავისუფალი საქართველო

ეროვნული
ნიშნით

მრავალი მკვიდრის
საზოგადოებრივ-პოლიტიკური გაზეთი

№ 9 (14)

22 III 1991

ისე არ ამოსწყდებოდა

ჯაფრი უესკამონ მტრისანი

პარლამ გენერალის ფოტო.

მ მარტს მთავრობის ხანდა შედგა ახლად არჩეული ხელისუფლების წარმომადგენელთა შეხვედრა ჩვენი საზოგადოების ერთ ნაწილთან. „თავისუფალი საქართველოს“ წინანომერში (№8, 15. III. 1991) დაიბეჭდა პუბლიკაცია ამ შეხვედრის შესახებ. ახლა გთავაზობთ გაგრძელებას.

ბატონმა ზვიად გამსახურდიამ მიმართა დარბაზს, რომ გამოუსულიყვნენ განცხადებით და შემოეტანათ კონსტრუქციული წინადადებები.

პირველად სიტყვით გამოვიდა თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ფილოლოგიის ფაკულტეტის მეოთხე კურსის სტუდენტი დავით პაიჭიაძე. მის სიტყვაში გაქრობა, რომ მას აფრთხობს საქართველოში პრესის თავისუფლების დეფიციტი. „სამწუხაროა, რომ დღეს საინფორმაციო საშუალებებზე საუბარი უკავშირდება ოფიციალური ხელისუფლებისგან განსხვავებული აზრის შეუწყნარებლობის მცდელობას. ტელევიზიას არაფერი ვაშობობთ, ყურადღება გაუთვითებთ იშვიათად წაყვებებით ოფიციალური ხელისუფლების კრიტიკას...“ ყოველივე ამას ერთი შემთხვევითი ფაქტორი ახლავს, განსხვავებულ აზრს ეძლევა მინცდამინც საწინააღმდეგო. საპირისპირო, ურთიერთმიმართ მტრული აზრის კვალიფიკაცია, როცა ავტორს არაუმეტეს არ ყოფნის, იგი პირდაპირ შეურაცხყოფაზე გადადის. ასე ჩნდება ჩვენს პრესაში გამოთქმები — პროვოკატორი, კრემლის აგენტი, ცილისმწამებელი, გრძს მოლაპატე და სხვა... არ ვიცი სხვაგან როგორ არის, მაგრამ ჩვენში მასობრივი ინფორმაციის საშუალებები არის მასობრივი ცნობიერების შექმნის და მასზე ზემოქმედების საშუალებები. ამ ზემოქმედების შედეგს ვიძიებთ, როცა გიოთხოვთ გახშირებულ კოლიქტიურ წერილებს, სადაც წერია „მოიკვითოს“, „ალი-აჟი“, „გამოცხადდეს მტარი“ და სხვა. ყველაფერი ეს არ უწყის არა სამსახურს თავად უზენაეს საბჭოს...“

ბატონმა ზვიად გამსახურდიამ გამომსვლელს კითხვით მიმართა, რას ფიქრობს ბატონი დავით კონგრესის წევრების მონაწილეობაზე აფხაზეთის ინტერფონტის მიტინგში, რომელიც ოსამაჩირაში გაიმართა. შეიძლება თუ არა ისინი მოლაპატეებად ჩაითვალოს.

ბ-ნი დავით პაიჭიაძე — ითვლება ეს სისხლის სამართლის დანაშაულებად?

დარბაზში. ზმურჯი ატყდა. საზოგადოებამ ბუნებრივად მიიჩინა, რომ კაცისთვის, რომელიც პოლიტიკაში ერევა, ცოტა არ იყოს უხეზობლია თავისი სამშობლოს მოლოანობის წინააღმდეგ მიმართული მოქმედების შეფასებაში ამგვარი უუნარობა. აუღირობის დამწვევების შემდეგ ბატონმა ზვიად გამსახურდიამ დამსწრეთ განუცხადა: „ბატონებო, ჩვენ მოლაპატეს ნამდვილად არ დავარქვით ადამიანს, თუ ის ამას არ იმსახურებს, ამის პირობას ვაძლევთ, მაგრამ თუ ასეთი ფაქტი გეჩვენება, არათუ დავარქვით, პასუხისმგებლობაში მივყვებით სამშობლოს დღეობისათვის, იმიტომ, რომ საქართველო არის ომის მდგომარეობაში და ომის დროს ღალატს გამოუსწორებელი შედეგები მოჰყვება. საქართველოსთვის ზურჯში მახვილის დარტყმას ჩვენ არავის არ ვვაძლებთ, ყველამ იცოდეს“.

სიტყვა მოითხოვა ბატონმა თემურ ქორიძემ. მისი სიტყვა დაბეჭდილია გაზეთ „თავისუფალი საქართველოს“ წინანომერში (№8, 15. III. 1991).

ბატონ თემურ ქორიძის საუბარში ადგილიდან ჩაიართო უნივერსიტეტის თანამშრომელი ქალბატონი დამანა მელიქიშვილი. იგი მიტოვდა ადგილებზე ჩანდა იმის გამო, რომ მიჩქმალა დაათო პაიჭიაძის გამოსვლა. ბატონმა თემურ ქორიძემ სულ სხვა მიმართულებით წაიყვანა მსჯელობა: „მიქმელა მასობრივი ფსიქოზი საქართველოში, რომლის საფუძველია გამოთქმების „ხალხის მტერი“ და „მოლაპატე“ ხშირი ხმარება. თქვენ ანკრეტულ შემთხვევებზე გადმოაქვთ ყურადღება, კონკრეტული შემთხვევა „აილინაოც“, კონკრეტული შემთხვევა ქაბა იოსელიანიც, კონკრეტული შემთხვევა კონგრესიც, სულ სხვა რამაა საგანგაშო, შეიძლება კონკრეტული

ბ-ნი თემურ ქორიძე — არ გამოქვეყნებულა იმიტომ, რომ იმ კრებას უნივერსიტეტიდან მხოლოდ ორი პროცენტი თუ ესწრებოდა. რეზოლუცია ფაქტობრივად კონგრესმა და „მხედრობმა“ მიიღო უნივერსიტეტის სახელით.

ბ-ნი ზვიად გამსახურდიამ — არა აქვს მნიშვნელობა, გამოვიქვეყნებთ. მოაწერეთ გვარები და გამოვიქვეყნებთ.

სიტყვით გამოვიდა ბატონი გორგი ჩხეტიანი, რომელმაც უზენაეს საბჭოს დაუპირა მხარი და დამო მხედრობის ტერორისტული მოქმედება. მან კონგრესს ეგრეთ წოდებული უწოდა იმ მოტივით, რომ მისი ფიქრით კონგრესი ქართველი ხალხის მიერ არ ყოფილა არჩეული. „ციფრები ფალსიფიცირებულია, არჩევნები თითქმის ერთი თვის მანძილზე გავრცელდა. შემთხვევითი წინადადება, რეფერენდუმის დროს ერთ-ერთ კითხვად შევიტანათ — მიიღეთ თუ არა მონაწილეობა კონგრესის არჩევნებში“.

ბატონმა გურამ ყორანაშვილმა თემა ისევ სიტყვის თავისუფლებას მიუბრუნა. პრესაზე დიქტატორული ზეწოლა ნიშნულად მან პირადი მაგალითი მიიხმო და საზოგადოებას თავისი გულისტყვილი განაცხადი იმისთან დაეკავშირებოდა, რომ პრესაში მისი პუბლიცისტის მხოლოდ ნაწილი ქვეყნდება.

ბ-ნი გურამ ყორანაშვილი — უკვე 120 დღე ვახდებ მალე, რაც ჩვენ ახალი მთავრობა და ახალი უზენაესი საბჭო გვყავს. ბევრი დავკვთახებება, მე თავიდანვე არ ვიყავი კონგრესის მომხრე. უზენაესი საბჭოს არჩევნებს ვუჭერდი მხარს. საერთო საქმედ მიმჩნეობა კომუნისტებთან ბრძოლა და, თუ ვახსოვთ, მე კიდევაც მივესალმე და ძალიან გამეხარდა, რომ ჩვენ ვაჯობებთ კომუნისტებს. ამასი მთავარი დამსახურება მრავალ მაგიდას და პირდაპირ ბატონ ზვიად გამსახურდიას მიუძღვის, მაგრამ უკვე გამოიყვება ბევრი უარყოფითი რამ... პარალოქი რა არის? ზაფხულში ჩემი წიგნი გამოვა, მაგრამ ახლა უკვე ვეღარ ვეძებდვარ წერილებს. ოდნავ კრიტიკული თემა, რედაქტორები უარს მეუბნებიან.

ბ-ნი თემურ ქორიძე — თქვენ, ქალბატონი დამანა, ალბათ, მხედველობაში გაქვთ ირაკლი წერეთლის, გია კანტარია, რუსლან ნიქაბერიძის სატელევიზიო გამოსვლები.

ბ-ნი ზვიად გამსახურდიამ — ჩემგან მოგისმენიათ, ტელევიზიით ვინმის ლანძღვა?

ქალბატონი დამანა — ადგილებიდან გამართული კამათი ისევ პრესის თავისუფლებას დაუბრუნდა. დარბაზიდან ისმოდა ხმები რომ პრესაში იზღუდება ოპოზიციური თვალსაზრისი, მოქმედებს ცენზურა.

ბ-ნი თემურ ქორიძე — მე შემოდოდა მოგახსენიოთ, რომ არც ერთ გაზეთს არ ეთქმება უარი რეგისტრაციაზე. ნებისმიერ ორგანიზაციას ექნება საშუალება იქნის თავისი ბეჭდვითი ორგანო. მე ამის სრულ გარანტიას ვიძლევ.

ბატონმა გორგი ჩხეტიანმა შენიშნა, რომ ომის დროს ყველა თავისუფალ ქვეყანაში მოქმედებს ცენზურა. თვით ყველაზე დემოკრატიულ სახელმწიფოებშიც კი, გართულებული პოლიტიკური ვითარების პერიოდში იზღუდება საინფორმაციო საშუალებების თავისუფლება. ასე რომ, დემოკრატია ყველაფრის უფლებას არ ნიშნავს.

ბატონმა ზვიად გამსახურდიამ — ბლოკი ორი ავირა, რეკლამებით უნივერსიტეტის ლანძღვა-გინების გარდა არაფერი არ გადმოიკვამა. ვისა აქვს უფლება გალანძღოს ქართული უნივერსიტეტი?

ბ-ნი ზვიად გამსახურდიამ — ამაში მართალი ხართ, მაგრამ ჩვენ რა ვქნათ? როგორც თქვენ ითხოვდით თქვენი კრების რეზოლუციის აუცილებლად გამოქვეყნებას, ასევე ითხოვენ ისინი თავიანთი რეზოლუციების წაკითხვას. რომ არ გამოვაქვეყნებთ, ჩათვლება რომ მათ უფლებებს ვზღუდავთ. როგორ მოვიქცეთ ასეთ შემთხვევაში?

ბატონმა ზვიად გამსახურდიამ — ერთი საკითხია, რომელსაც აუცილებლად უნდა მივეცეს ყურადღება. ჩვენ არც ერთი რეზოლუცია, გარდა პირველისა, არ გამოქვეყნებულა და გადმოიკვამა იმისი დამგობი რეზოლუციები.

ბ-ნი თემურ ქორიძე — რატომ გგონიათ, ბატონო გურამ, რომ ყველაფერი, რაც თქვენი ოქროს ძალით დაიწერება, შედეგობა და აუცილებლად უნდა დაიბეჭდოს?

ბ-ნი გურამ ყორანაშვილი — ჩვენ ვამბობთ, რომ საშინელი შეზღუდვაა პრესის, თქვენ კი ამბობთ, რომ არაფერი ამგვარი არ ხდება. არ გავს ეს კომუნისტების საქციელს?

ხმაური აზომს ბ-ნი გურამის სიტყვებს.

კათედრისთან ქალბატონი შუქია აფრედონიძე გამობრძანდა. იგი მიესალმა უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარის წინადადებას იმის შენახებ, რომ საუბარი კონსტრუქციულ ხასიათს უნდა ატარებდეს. თავისი გამოსვლა მან ასე დაიწყო: „მე მინდა მოგახსენოთ, რომ არც ერთ პარტიას არ გვეუფლები, არც მრავლობს, არც კონგრესს, არც მწვენიერებს და ა. შ. თუმცა შეიძლება ზოგიერთი პარტიის გარკვეული ახრები გავიზიარო. მე მინდა უზენაეს საბჭოს კონკრეტული წინადადებით მივმართო, მართალია, ჩვენ გვაქვს თავისუფლება სიტყვის, ასე ვთქვათ, მაგრამ მაინც საჭიროა, რომ დავიცვათ ტაქტი და თვლით, ალბათ და ლანძღვა-გინების პრესაში საერთო არ უნდა ჰქონდეს გასაქანი“. ქალბატონმა შუქიამ საგანგებოდ აღნიშნა, რომ მას

განსაკუთრებით აწინებს ქართულ პრესაში ისეთი ლექსიკის მოპარება, როგორც არის „მტერი“, „მოლაპატე“... იმიტომ, რომ ყველას კარგად მოეხსენება, ასეთი ლექსიკიდან ფიზიკურ ლიკვიდაცამდე ნახევარი ნაბიჯია.

როდესაც ჩვენ თქვენობით მივმართავთ მოწინააღმდეგეს, თავაზიანად, ზრდილობიანად, დისტანცია გაცილებით დიდია იქამდე, როდესაც შეიძლება ფიზიკურად ცუდად მოვეპყვათ, და როცა უცნობს შენობით ველაპარაკებით და მივმართავთ, ასეთი ხარ და ასეთი ხარ, მე რე უკვე ძალიან მალე მივალთ ცუდ შედეგამდე. იმიტომ მე ვიუსურვებდი, რომ გაზეთები არ ბეჭდავდნენ ისეთ წერილებს, სადაც ეთიკა არ იქნება დაცული.

ახლა მეორე — შუალი სხვა ხალხებისადმი ასევე უურნალობს ბიერ არის გადვივებული. მაგალითად, როდესაც ვლაპარაკობთ ისლამზე... ინტელიგენცია წერს ამას... თუ არ ვცდები ზოგჯერ იგივე „ლიტერატურული საქართველო“ აქვეყნებს ასეთ წერილებს. ზოგჯერ სხვა გაზეთებიც აკეთებენ ამას. მე თავად „ლიტერატურული საქართველოს“ საწინააღმდეგო არაფერი მაქვს, ბოლოსდაბოლო ინტელიგენციის გაზეთად ითვლება. არ მინდა დარჩეს შთაბეჭდილება, რომ ჩვენ ვაქვით რედაქტორის ჯიბრზე ვაგებთ ამას. მე არ ვეის პირადად. არ შეგვხვია. ამ მხრივ სრულიად თავისუფალი ვარ და არავითარი კომპლექსი არ მაქვს. განსაკუთრებით იმიტომ ვუსვამ ხაზს „ლიტერატურული საქართველო“ და „სამშობლოს“, რომ ძირითადად ეს გაზეთები გადის საზოგადოებას. უცხოელებზე კი ინტელსენებათ, ქართველობაში ახლა მთავარდენენ და მათ შეუძლიათ ქართულად წაკითხონ ეს გაზეთები, ძალიან ცუდ შთაბეჭდილებას ახდენს ისეთი ფრაზები, როგორც არის, მიმიტევეთ და თითქმის ნაციონალური ლექსიკა: „ქართული კლავი“, „თესლი“, „ჩიხი“, „გოგონები მრავლებიან“ (სხვა ხალხები აქვთ მხედველობაში). ზოგადად რა გავქვს სხვა ხალხების საწინააღმდეგო და თვითონ აპარლები, ფერეინგლები, ინელიგენცია, ზომ ქართველები არიან, მეზობლებიც უყვანს მაშაღიანი და ხვალ არ ხვალა შეგვრცხვს მათთვის თვალში შეხედვა. ჩრდილოეთ კავკასიელ ხალხებზეც ასევე არასასურველი ფსიქოზი არის გამოფეხული ჩვენს გაზეთებში. ისევ მოგმართავთ დავიცვათ ურნალობისტური ეთიკა. მე ფიქრობ არც ერთი გაზეთი არ წააგებს, თუ რედაქტორები აკრძალავენ ლანძღვა-გინების შემცველ წერილების ბეჭდვას.

ასევე კიდევ ერთი კონსტრუქციული წინადადება — იქნებ კარგი იყოს, რომ შემოვიღოთ ელექტრონიკა პარლამენტში ხმების დათვლის მიზნით. არა მარტო რუსეთის, არამედ მოლდავიის, ბელარუსის, სომხეთის პარლამენტები მუშაობენ ელექტრონიკით. ჩვენ ასევე შეგვხვებოდა დაზღვეული ვიქნებით მიქმამ-მოქმისაგან, რომ საქართველოში დემოკრატიული წესით არ ხდება ხმების დათვალი.

განსაკუთრებული ყურადღებით მოისმინა აუღირობი ბატონ ალექსანდრე ჯავახიშვილის სიტყვა: „მე ჩერჯირობით ერთ რამეზე მინდა თქვენი ყურადღება გაავამახვილო, თუ ჩვენ ვერ მივაღწიეთ სრულიად მარტივ ურთიერთგაყოფას ჩვენი საუბარი იქნება ფუჭი; თუ არ არის თუნდაც ელემენტარული ნობა ჩვენს შორის, ჩვენი საუბარი აკრთვე იქნება ფუჭი. ჩვენ აქ გვახილით კეთილი განწყობით და იმ საკმაოდ მძიმე ვითარებით, რომელიც შექმნილია საზოგადოებაში. ერთადერთი მიზანი თქვენთან გასაუბრებისა, არის მცდელობა ურთიერთგაგების მიღწევისა. ჩვენ ვლაპარაკობთ ერთმანეთთან, მაგრამ არ გვეხმის ერთმანეთის, იმიტომ, რომ წინასწარ

ვართ განწყობილი ასე. ვიღაცა მრგვალია, ვიღაცა ოთხკუთხაა, ვიღაცა რაღაც სხვა შეფერილობისა ახლავთ... იმ დროის განმავლობაში, რაც ჩემმა სამწუხაროდ, მომიხდა მონაწილეობა ამ მოძრაობაში მე, ჩვენმა საუბელუროდ, ვერ ვიხილ დავწყარბული და გონივრულად განწყობილი ხალხი. რატომღაც ჩვენ მტრულად ვართ განწყობილი ერთმანეთის მიმართ. იმ დროს, როდესაც ჩვენ ვასყუფი და სამტრო არაფერი გვაქვს. ნუთუ საჭიროა, რომ ჩვენს განმარტოს — აქ ამ დარბაზში არც ერთი ადამიანი არ არსებობს, მტრულად განწყობილი ქართველი ერის მიმართ. ჩვენ კი მტრის სახე ყველას გულზე გვაწვევს.

მე პირდაპირ გაცვიფრებული ვარ იმით, რომ მაშინ როდესაც ეროვნულ მოძრაობაში ეკლესია არის ჩამოშლილი, მაშინ როდესაც ჩვენ ყველა ერთბაშად მორწმუნენი გავხდით, იშვიათად მოიძებნება ადამიანი, რომელსაც შეგნებელი აქვს, თუ რა არის ქრისტიანობა, რა არის არსი ქრისტიანული ზნეობისა — რომ ეს არის შემწყნარებლობა, რომ ეს არის სიყვითე, რომ ქრისტიანობა ბოროტება არ არის. რა გვემართება, მე არ მესმის. კატას-

ტროფულ მდგომარეობაში ვართ და გამოსავალი თითქმის არ ჩანს, იმიტომ რომ დღეს საქართველოში სამწუხაროდ გაბატონებულია შიში, ის შიში, რომელიც 70 წლის განმავლობაში თან გვცვდა. რა მონბა? რა ქმნის ამ შიშს? მომიტევეთ, მაგრამ ამას ქმნის ხელისუფლება, ძალიან დიდი იმედებით იყო საზოგადოება ახალი ხელი-სუფლების მიმართ. პირდაპირ წარმოუდგენელს მიაღწია ქართველმა ხალხმა. ეს იყო თავისუფალი არჩევნები და ყველამ იმ იმედით ვიყავით აღვსილი, რომ, რომელ პარტიას და მიმართულებასაც არ უნდა ვაგამოჩვენო, ეს იქნებოდა ძალია, რომელიც სარგებლობს ხალხის მხარდაჭერით და იგი შესძლებდა ეროვნული მოძრაობის გაბლიანებას. მე პირადად დარწმუნებული ვიყავი ამასი, მაგრამ სამწუხაროდ ასე არ მოხდა. მეტისმეტად შეუროგებელი, ცუდად არ გამიგოთ, ქუჩაში მიმდინარე პოლიტიკური ბრძოლის შეთოდები ბოლომდე გამოყვა ჩვენს ეროვნულ მოძრაობას. რატომ იყო, რომ ეს ოლიოზური კონგრესიც, პირადად მეც, ბევრ სხვაც წარმოადგენილი ვყავდა როგორც სასარგებლო ძალია. მიუხედავად იმისა, რომ კონგრესში არის ძალები, რომლებიც სრულიად მოუღებულ პოლიტიკის ადგანან და ცდილობენ, რომ ეს პოლიტიკა განხორციელდეს, ჩვენ მაშინ ვირწმუნეთ მათი, იმიტომ რომ ისინი შევიდნენ დარბაზში და დასხდნენ და პირველად ფსიქოლოგიურად თვითონ ეს თაქტი, რომ ადამიანი დაჯდა და წყნარად ილაპარაკებს და არა ისე, როგორც აქამდე მიჩინებულ, სადაც ყველაფერი დამაწყობი და მიხსლები იყო, მომგებიანად ჩანდა. ეს არ არის ძნელი გასაგები.

იმედი გქმონდა, რომ უზენაეს საბჭოშიც მოხდებოდა ეს სასიკეთო გარდაქმნა და რომ პარლამენტი განვითარდებოდა ნორმალურ პირობებში, მაგრამ ნუ გიწყენებთ და პირველივე სხლომებმა ძალიან მძიმე შთაბეჭდილება დარტოვა. ძალიან დიდ ბოლოში ვხდით, მე ზოგადად ვლაპარაკობ, გარკვეულმა ნაწილმა პარლამენტშიც შეიტანა, ან შეეცა ეს განწყობილება, რომ ჩვენ ვავიზარტვთ, ვიღაცა დავამარტვით, ვიღაცა მოვეუფოთ და ამიტომ მათში აბსოლუტურად ალტერნატიული, თუნდაც სულ მცირე კრიტიკული შენიშვნაც კი არაადეკვატურ რეაქციას იწვევდა ი პირველი, რამაც ჩემზე უმძიმესი შთაბეჭდილება დატოვა, როდესაც ბატონმა თამაზ გამყრელიძემ, რომელსაც საყვებით კონსტრუქციული წინადადება ჰქონდა, საბასუბრო ძალიან უხეში პასუხი მიიღო, თითქმის მის სურდა გაემართა „გორბაჩოვის სლაყობ“.

შეხვედრა მთავრობის სახლში

ტყის მეტესლეობის საცდელ-საკვლევი სამუშაოები და მეცნიერული შესწავლა საქართველოში წესდებოდა 1891 წელს დაუწყებულ თბილისის ყოფილ სასოფლისმეტყველო საცდელ-საკვლევი სამუშაოთა განვითარებას საქართველოში შემდგომად საქმით ყურადღება ექცეოდა. ამ საკითხებს 1931 წლიდან საქართველოს მეცნიერებათა აკადემიის ტყის ინსტიტუტის ახალდაბნის საცდელი სადგური და თვით ხსენებული ინსტიტუტი აწარმოებდა.

დღეს რესპუბლიკაში არსებული პოტენციის ათვისების თანამედროვე ეტაპზე, სრული სუვერენიტეტისა და ეკონომიკური დამოუკიდებლობის მიზნების მიხედვით, განსაკუთრებული მნიშვნელობა ენიჭება საგარეო ვაჭრობის ინტენსიფიკაციის საკითხებს, ძირითადად იმ რესურსების ბაზაზე, რომლის მეშვეობითაც აწარმოებული მხოლოდ საქართველო არის. რესურსების ასეთ სახეობებს მიეკუთვნება როგორც სხვადასხვა წარმოების მდიდარი საბადოები და წყლის რესურსები, აგრეთვე მცენარეული სამყაროს არაჩვეულებრივად მრავალფეროვანი და განუყოფელი გენეტიკური ფონდი. ეს უკანასკნელი თავისი უნიკალობის გამო ითხოვს განსაკუთრებულ მოვლას და ფაქტობრივად უკლებლურად იმ მთლიან პრესტიჟს მიიზიდავს, რომელიც მას აქვს მთავრებული მსოფლიოში სპეციალისტებისა და ბუნების მოყვარულთა შორის.

არ შეიძლება ითქვას, რომ ამ საკითხს უფრო ადვილად აქცევა ყურადღებას. მაგალითად, 1978 წლიდან ძალაში შესულ რესპუბლიკის ტყის კოდექსის მისი სრული დაცვის შემთხვევაში შეუძლია დაცვის ფლორა და ფაუნა უნიკალური პოტენციის განადგურების, ან ხელშეწყობის შესაძლებლობისაგან. აღნიშნული კოდექსი ითვალისწინებს როგორც აღმინისტრაციულ, აგრეთვე სისხლის სამართლის პასუხისმგებლობას ტყეში უკანონო რეზერვების ტყის მასივების უწყებრივი დაქვემდებარების მიუხედავად.

სწორედ ამ პრობლემის შესახებ გადსაუბრებთ ტყის ჯიშთა თესლის დამზადებისა და რეალიზაციის რესპუბლიკურ საწარმო „საქტეფოსის“ დირექტორმა, ბატონმა კობე ქარუნხიშვილმა და ბუნების დაცვისა და სატყეო მეურნეობის სახელმწიფო კომიტეტის, მეცნიერების, პროპაგანდისა და საგარეო ურთიერთობის ყოფილ სამმართველოს უფროსს ბატონ გოგი გოთუას, ამ პრობლემის შესახებ ისაუბრა. ამა წლის 26 იანვრის გაზეთ „ზარი“ ვისტრიაშიც რესპუბლიკის ბუნების დაცვისა და სატყეო მეურნეობის სახელმწიფო კომიტეტის - მთავარმა მეტყევემ ბატონმა ოთარ ბალიაშვილმა, ჩვენ

ნი ინტერვიუც ფაქტობრივად ამ თემის გაგრძელებაა. ტყის ჯიშთა თესლის დამზადებისა და რეალიზაციის რესპუბლიკური საწარმო „საქტეფოსის“ რესპუბლიკაში 1938 წლიდან არის შექმნილი და უზრუნველყოფს რესპუბლიკის სატყეო და სახეივანე მეურნეობებს ტყის თესლებით, რომელიც შემდეგ ზელოვნური ტყის კულტურების გაშენების საფუძველს იძლევა. 1955 წლიდან ეს საწარმო ტყის ჯიშთა თესლის ექსპორტსაც ეწევა.

ნუ გაპირჯებით საქართველოს საზოგადოებას

ლი ზარისხის გამო, რომლის მიღების ტექნოლოგია მრავალი წლის განმავლობაში ინვესტირებულია, რესპუბლიკიდან გატანილი პროდუქტი ამ საერთაშორისო ბაზარზე მთლიან ავტორიტეტი დაიმსახურა. მთლიან მისი ფასი პირველდელთან შედარებით 10-ჯერ გაიზარდა.

ბატონო კობე, რაში მდგომარეობს ამჟამად თქვენი საწარმოს „საქტეფოსის“ გახაზირი და ძირითადად რა ფუნქცია ეკისრება მას დღეს?
ჩვენს პრობლემებს ფაქტობრივად გასაპირი არ შეიძლება დაერქვას, თორღ სავაჭროება ისაა, რომ სავაჭრობაში ფუნქცია თითქმის დეკარგა. აღსანიშნავია, რომ სხვადასხვა არასპეციალიზირებულმა ორგანიზაციებმა და კომპანებმა დაიწყეს იმ ფუნქციის შესრულება, რასაც უშუალოდ კომპეტენტური, ჩვენი „საქტეფოსის“ ორგანიზაცია ასრულებს და ასრულებდა. ეს არის ტყის ჯიშთა თესლის დამზადება, ძირითადად ერთი სახეობის — კავკასიური სოკის თესლისა. კავკასიური სოკის კორუმები ითვლება ყველაზე პროდუქტიულ ტყის კორუმებად.

ბანი გოგი გოთუა — უბედურება მართლაც კი არ არის, რომ ამის გაკეთება ვიღაც არასპეციალისტმა მოახერხა, უბედურება გახლავთ ისიც, რომ დაიწყო არაკვალიფიციური და არა იმ ღონეზე, როგორც საჭიროა ამ სფეროსთვის: მე პირადად მეტყევე ვარ და, ვთქვით, სანტეფიკური სამუშაოების შესრულება რომ დავიკისრო, ალბათ არაფერი გამოვივა... ჩვენი ორგანიზაციის ლიჩსება იმაში მდგომარეობს, რომ უცხოეთის ფირმები ჩვენთან ყიდულობენ გენეტიკურად მთლიან იზარისხის თესლს.

— თქვენ ვინდით თქვით, რომ კომპერატივებმა არ იციან როგორ შეარჩიონ, ან რა ბედი ექვთ მის უღატუნ მის მოგროვებას, არა?

— დიან, გარდა იმისა, რომ აქ შეჩვევა საჭირო, ტყის ერთი და იმავე მონაკვეთში თესლი ყველა ხილან არ მოიკრიფება. არსებობს სპეციალური წესები, რომლის თანახმადაც ნაკვეთები, სადაც გასაგზავნი თესლი იკრიფება, სპეციალურად უნდა იყოს შესწავლილი, საინჟინერო მოვლილი. გარდა ამისა, ამ სპეციალურ ნაკვეთებში, რომელსაც კორუმებსაც უწოდებენ სპეციალისტები, წლების განმავლობაში წარმოებენ ფენოლოგიური დაკვირვებებს, ლაბორატორიული ცდები. ამგვარი შესწავლა იმას

მა და გენეტიკა და სანტეფიკა დააკვირონ ერთმეორესთან. ეს მათთვის წარმოუდგენელია, მიუხედავად იმისა, რომ მათთვის უმეტეს მყიდველისთვის.

— კონტრაქტებს რომელიმე შემაღლი ორგანიზაციის თუ აკონტროლებდნენ საერთოდ?
ბანი კობე ქარუნხიშვილი — თანახმად საქართველოს ტყის კოდექსისა, კონტროლი ევალება სატყეო მეურნეობის ორგანოებს, მაგრამ პრაქტიკულად იგივე კოდექსი კრძალავს არასპეციალისტების მიერ ტყეში რეზერვს, კერძოდ, 68-ე პუნქტში ნათქვამია: „სოკოს, კენკ-

რის, სამკურნალო მცენარეებისა და ტექნიკური ნედლეულის სარეწავი დამზადებას ეწევა ის საწარმო-ორგანიზაციები და დაწესებულებები, რომლებსაც დაავალბული აქვთ მათი დამზადება“. — დიდ ფართობებზე შეუძლებელია ყველაფრის გაკონტროლება. ეს ვერ შეძლეს ვერც ბუნების დაცვის დეპარტამენტი და სატყეო მეურნეობის ორგანოებს, თუმცა ამის შესახებ ჩვენ ოფიციალურად ვაუწყებთ ადგილობრივ ადმინისტრაციებს, რომ ასეთი კომპერატივების შექმნა უკანონოა და ამგვარი საქმიანობა უკანონოდ ჩაითვლება მიწვევით ყველა საგარეო სავაჭრო ორგანოებს თხოვნი, არაპრობლემა. მოკრეფილი თესლი არ გაუტანათ საზღვარგარეთ ჩვენს გარეშე. მივწერეთ აგრეთვე საქართველოს პროკურატურას, დაეუსაბულოთ ის კომპერატივები, რომლებიც უკანონოდ ექმნებიან ამ საქმეს. ბევრმა ოფიციანთა არ მიიქცია ყურადღება. გარდა ამისა, არსებობს სხვა წყაროც, რომლის მეშვეობით იყიდება ეს თესლი. მაგალითად, ჯერ იყიდება რუსეთში, შემდეგ რუსეთიდან გაქვთ საზღვარგარეთ. ამ ბოლოაღრეში მოკრეფილი თესლი უკვე რუსეთიდან არის წასული, იმ დროს, როცა ჩვენს ორგანიზაციას უფლება მიეცა პირდაპირ გვევაკრა საზღვარგარეთთან. ამგვარმა განუკითხავმა ვაჭრობამ 1989 წელს გამოიწვია ფასების დაკემა, იმიტომ, რომ საგარეო ბაზარზე ხედმეტი წარმოქმნა. 1990 წელს კი ჩვენი მონაკვეთით თითქმის მის ტონა არის მოკრეფილი. ამან მისცა საშუალება საგარეო ფირმებს, რომ იფად ჩაყრიდნენ თესლი დაავროვნ და რამდენიმე წლის განმავლობაში აღარ შეისყიდონ. რაც საქართველოში ვალუტის შემოტანის საშუალებას შექმნის.

— თქვენ უცხოეთის ფირმები არ ინტერესდებიან, თუ რა კომპეტენციის მქონე ორგანიზაციებთან მქონდათ საქმე?
ბანი გოგი გოთუა — როდესაც იხინი თესლს ყიდულობენ სხვა ქვეყნიდან, აზრადაც არ მისდით, რომ შესაძლებელია სადმე თესლი მოკრიფოს მშენებელ-

ენები. კონსტრუქციულ შენეშნად შეიძლება ჩითვალოს „ფერტაბანკის“ გაშენების თემქლომარის ბატონ ოთარ თოზაძის წინადადება იმის თაობაზე, რომ ბირჟის აქციის მფლობელს ჰქონოდა დამატებითი აქციების შეძენის უფლება, თუ ორგანიზაციას აქვს ამის უნარი, ის არ უნდა შეზღუდულიყო, მაგრამ კონფერენციამ წმთა უმრავლესობით არ მიიღო ეს წინადადება.

ნაკლებად მისაღებ წინადადებად კონფერენციამ მიიჩნია ერთ-ერთი აქციონერის მიერ წარმთქმული აზრი იმის შესახებ, რომ ბირჟა ფაქტობრივად ჩაიკეტოს აქციების შეძენის მსურველ სხვა ორგანიზაციებისთვის, აქციონერებულ დარჩენის 39 ორგანიზაცია, რომლებმაც დააფუძნეს ბირჟა და აღარ გააციდნ დამატებითი აქციები. ამ შემთხვევაში ბირჟას უარი უნდა ეთქვა გაფართოებაზე და ეკონომიკურად მომძლავრებაზე. ბირჟა ფაქტობრივად გადაიქცეოდა ჩვეულებრივ აქციონერულ საზოგადოებად. კონფერენციამ უარყო ეს წინადადება, როგორც არაკონსტრუქტიული.

ყურადღება მიიქცია აგრეთვე ერთ-ერთი აქციონერის დაყენებულმა მოთხოვნამ იმის თაობაზე, რომ წესდებოდნ ამოღოთ ეს მუხლი, რომელიც ითვალისწინებდა აქციის მფლობელის მკაცრად დანაშაულის შემთხვევაში მისი გარიცხვას და აქციის ჩამორთმევას, თუ ის უზუზად დაარღვევდა ბირჟაზე ე. წ. „თამაშის“ წესებს. ე. ი. თუ ის უზრუნველ არ აკეთებდა ინდუიციურ მოქმედებას პარტნიორების მიმართ. კონფერენციამ ეს მოთხოვნაც უარყო წმთა უმრავლესობით.

დღეს ყველამ შეიგნოს, რომ

მა და გენეტიკა და სანტეფიკა დააკვირონ ერთმეორესთან. ეს მათთვის წარმოუდგენელია, მიუხედავად იმისა, რომ მათთვის უმეტეს მყიდველისთვის.

— კონტრაქტებს რომელიმე შემაღლი ორგანიზაციის თუ აკონტროლებდნენ საერთოდ?
ბანი კობე ქარუნხიშვილი — თანახმად საქართველოს ტყის კოდექსისა, კონტროლი ევალება სატყეო მეურნეობის ორგანოებს, მაგრამ პრაქტიკულად იგივე კოდექსი კრძალავს არასპეციალისტების მიერ ტყეში რეზერვს, კერძოდ, 68-ე პუნქტში ნათქვამია: „სოკოს, კენკ-

რის, სამკურნალო მცენარეებისა და ტექნიკური ნედლეულის სარეწავი დამზადებას ეწევა ის საწარმო-ორგანიზაციები და დაწესებულებები, რომლებსაც დაავალბული აქვთ მათი დამზადება“. — დიდ ფართობებზე შეუძლებელია ყველაფრის გაკონტროლება. ეს ვერ შეძლეს ვერც ბუნების დაცვის დეპარტამენტი და სატყეო მეურნეობის ორგანოებს, თუმცა ამის შესახებ ჩვენ ოფიციალურად ვაუწყებთ ადგილობრივ ადმინისტრაციებს, რომ ასეთი კომპერატივების შექმნა უკანონოა და ამგვარი საქმიანობა უკანონოდ ჩაითვლება მიწვევით ყველა საგარეო სავაჭრო ორგანოებს თხოვნი, არაპრობლემა. მოკრეფილი თესლი არ გაუტანათ საზღვარგარეთ ჩვენს გარეშე. მივწერეთ აგრეთვე საქართველოს პროკურატურას, დაეუსაბულოთ ის კომპერატივები, რომლებიც უკანონოდ ექმნებიან ამ საქმეს. ბევრმა ოფიციანთა არ მიიქცია ყურადღება. გარდა ამისა, არსებობს სხვა წყაროც, რომლის მეშვეობით იყიდება ეს თესლი. მაგალითად, ჯერ იყიდება რუსეთში, შემდეგ რუსეთიდან გაქვთ საზღვარგარეთ. ამ ბოლოაღრეში მოკრეფილი თესლი უკვე რუსეთიდან არის წასული, იმ დროს, როცა ჩვენს ორგანიზაციას უფლება მიეცა პირდაპირ გვევაკრა საზღვარგარეთთან. ამგვარმა განუკითხავმა ვაჭრობამ 1989 წელს გამოიწვია ფასების დაკემა, იმიტომ, რომ საგარეო ბაზარზე ხედმეტი წარმოქმნა. 1990 წელს კი ჩვენი მონაკვეთით თითქმის მის ტონა არის მოკრეფილი. ამან მისცა საშუალება საგარეო ფირმებს, რომ იფად ჩაყრიდნენ თესლი დაავროვნ და რამდენიმე წლის განმავლობაში აღარ შეისყიდონ. რაც საქართველოში ვალუტის შემოტანის საშუალებას შექმნის.

— თქვენ უცხოეთის ფირმები არ ინტერესდებიან, თუ რა კომპეტენციის მქონე ორგანიზაციებთან მქონდათ საქმე?
ბანი გოგი გოთუა — როდესაც იხინი თესლს ყიდულობენ სხვა ქვეყნიდან, აზრადაც არ მისდით, რომ შესაძლებელია სადმე თესლი მოკრიფოს მშენებელ-

ენები. კონსტრუქციულ შენეშნად შეიძლება ჩითვალოს „ფერტაბანკის“ გაშენების თემქლომარის ბატონ ოთარ თოზაძის წინადადება იმის თაობაზე, რომ ბირჟის აქციის მფლობელს ჰქონოდა დამატებითი აქციების შეძენის უფლება, თუ ორგანიზაციას აქვს ამის უნარი, ის არ უნდა შეზღუდულიყო, მაგრამ კონფერენციამ წმთა უმრავლესობით არ მიიღო ეს წინადადება.

ნაკლებად მისაღებ წინადადებად კონფერენციამ მიიჩნია ერთ-ერთი აქციონერის მიერ წარმთქმული აზრი იმის შესახებ, რომ ბირჟა ფაქტობრივად ჩაიკეტოს აქციების შეძენის მსურველ სხვა ორგანიზაციებისთვის, აქციონერებულ დარჩენის 39 ორგანიზაცია, რომლებმაც დააფუძნეს ბირჟა და აღარ გააციდნ დამატებითი აქციები. ამ შემთხვევაში ბირჟას უარი უნდა ეთქვა გაფართოებაზე და ეკონომიკურად მომძლავრებაზე. ბირჟა ფაქტობრივად გადაიქცეოდა ჩვეულებრივ აქციონერულ საზოგადოებად. კონფერენციამ უარყო ეს წინადადება, როგორც არაკონსტრუქტიული.

ყურადღება მიიქცია აგრეთვე ერთ-ერთი აქციონერის დაყენებულმა მოთხოვნამ იმის თაობაზე, რომ წესდებოდნ ამოღოთ ეს მუხლი, რომელიც ითვალისწინებდა აქციის მფლობელის მკაცრად დანაშაულის შემთხვევაში მისი გარიცხვას და აქციის ჩამორთმევას, თუ ის უზუზად დაარღვევდა ბირჟაზე ე. წ. „თამაშის“ წესებს. ე. ი. თუ ის უზრუნველ არ აკეთებდა ინდუიციურ მოქმედებას პარტნიორების მიმართ. კონფერენციამ ეს მოთხოვნაც უარყო წმთა უმრავლესობით.

დღეს ყველამ შეიგნოს, რომ

მა და გენეტიკა და სანტეფიკა დააკვირონ ერთმეორესთან. ეს მათთვის წარმოუდგენელია, მიუხედავად იმისა, რომ მათთვის უმეტეს მყიდველისთვის.

— კონტრაქტებს რომელიმე შემაღლი ორგანიზაციის თუ აკონტროლებდნენ საერთოდ?
ბანი კობე ქარუნხიშვილი — თანახმად საქართველოს ტყის კოდექსისა, კონტროლი ევალება სატყეო მეურნეობის ორგანოებს, მაგრამ პრაქტიკულად იგივე კოდექსი კრძალავს არასპეციალისტების მიერ ტყეში რეზერვს, კერძოდ, 68-ე პუნქტში ნათქვამია: „სოკოს, კენკ-

რის, სამკურნალო მცენარეებისა და ტექნიკური ნედლეულის სარეწავი დამზადებას ეწევა ის საწარმო-ორგანიზაციები და დაწესებულებები, რომლებსაც დაავალბული აქვთ მათი დამზადება“. — დიდ ფართობებზე შეუძლებელია ყველაფრის გაკონტროლება. ეს ვერ შეძლეს ვერც ბუნების დაცვის დეპარტამენტი და სატყეო მეურნეობის ორგანოებს, თუმცა ამის შესახებ ჩვენ ოფიციალურად ვაუწყებთ ადგილობრივ ადმინისტრაციებს, რომ ასეთი კომპერატივების შექმნა უკანონოა და ამგვარი საქმიანობა უკანონოდ ჩაითვლება მიწვევით ყველა საგარეო სავაჭრო ორგანოებს თხოვნი, არაპრობლემა. მოკრეფილი თესლი არ გაუტანათ საზღვარგარეთ ჩვენს გარეშე. მივწერეთ აგრეთვე საქართველოს პროკურატურას, დაეუსაბულოთ ის კომპერატივები, რომლებიც უკანონოდ ექმნებიან ამ საქმეს. ბევრმა ოფიციანთა არ მიიქცია ყურადღება. გარდა ამისა, არსებობს სხვა წყაროც, რომლის მეშვეობით იყიდება ეს თესლი. მაგალითად, ჯერ იყიდება რუსეთში, შემდეგ რუსეთიდან გაქვთ საზღვარგარეთ. ამ ბოლოაღრეში მოკრეფილი თესლი უკვე რუსეთიდან არის წასული, იმ დროს, როცა ჩვენს ორგანიზაციას უფლება მიეცა პირდაპირ გვევაკრა საზღვარგარეთთან. ამგვარმა განუკითხავმა ვაჭრობამ 1989 წელს გამოიწვია ფასების დაკემა, იმიტომ, რომ საგარეო ბაზარზე ხედმეტი წარმოქმნა. 1990 წელს კი ჩვენი მონაკვეთით თითქმის მის ტონა არის მოკრეფილი. ამან მისცა საშუალება საგარეო ფირმებს, რომ იფად ჩაყრიდნენ თესლი დაავროვნ და რამდენიმე წლის განმავლობაში აღარ შეისყიდონ. რაც საქართველოში ვალუტის შემოტანის საშუალებას შექმნის.

— თქვენ უცხოეთის ფირმები არ ინტერესდებიან, თუ რა კომპეტენციის მქონე ორგანიზაციებთან მქონდათ საქმე?
ბანი გოგი გოთუა — როდესაც იხინი თესლს ყიდულობენ სხვა ქვეყნიდან, აზრადაც არ მისდით, რომ შესაძლებელია სადმე თესლი მოკრიფოს მშენებელ-

ენები. კონსტრუქციულ შენეშნად შეიძლება ჩითვალოს „ფერტაბანკის“ გაშენების თემქლომარის ბატონ ოთარ თოზაძის წინადადება იმის თაობაზე, რომ ბირჟის აქციის მფლობელს ჰქონოდა დამატებითი აქციების შეძენის უფლება, თუ ორგანიზაციას აქვს ამის უნარი, ის არ უნდა შეზღუდულიყო, მაგრამ კონფერენციამ წმთა უმრავლესობით არ მიიღო ეს წინადადება.

ნაკლებად მისაღებ წინადადებად კონფერენციამ მიიჩნია ერთ-ერთი აქციონერის მიერ წარმთქმული აზრი იმის შესახებ, რომ ბირჟა ფაქტობრივად ჩაიკეტოს აქციების შეძენის მსურველ სხვა ორგანიზაციებისთვის, აქციონერებულ დარჩენის 39 ორგანიზაცია, რომლებმაც დააფუძნეს ბირჟა და აღარ გააციდნ დამატებითი აქციები. ამ შემთხვევაში ბირჟას უარი უნდა ეთქვა გაფართოებაზე და ეკონომიკურად მომძლავრებაზე. ბირჟა ფაქტობრივად გადაიქცეოდა ჩვეულებრივ აქციონერულ საზოგადოებად. კონფერენციამ უარყო ეს წინადადება, როგორც არაკონსტრუქტიული.

ყურადღება მიიქცია აგრეთვე ერთ-ერთი აქციონერის დაყენებულმა მოთხოვნამ იმის თაობაზე, რომ წესდებოდნ ამოღოთ ეს მუხლი, რომელიც ითვალისწინებდა აქციის მფლობელის მკაცრად დანაშაულის შემთხვევაში მისი გარიცხვას და აქციის ჩამორთმევას, თუ ის უზუზად დაარღვევდა ბირჟაზე ე. წ. „თამაშის“ წესებს. ე. ი. თუ ის უზრუნველ არ აკეთებდა ინდუიციურ მოქმედებას პარტნიორების მიმართ. კონფერენციამ ეს მოთხოვნაც უარყო წმთა უმრავლესობით.

დღეს ყველამ შეიგნოს, რომ

მა და გენეტიკა და სანტეფიკა დააკვირონ ერთმეორესთან. ეს მათთვის წარმოუდგენელია, მიუხედავად იმისა, რომ მათთვის უმეტეს მყიდველისთვის.

თბილისის უნივერსალური ბირჟა საქართველოს ეკონომიკის სამსახურში

შაბათს, 16 მარტს მედიის მუშაკთა კულტურის სახლში შედგა თბილისის უნივერსალური ბირჟის დამფუძნებელი კონფერენცია. რას წარმოადგენს თბილისის უნივერსალური ბირჟა, რა არის მისი საქმიანობის მიზანი და ძირითადი მიმართულებები? თბილისის უნივერსალური ბირჟა არის საქართველო საზოგადოება, რომელიც თავის საქმიანობაში ხელმძღვანელობს არსებული კანონმდებლობის ზოგად პრინციპებზე დაფუძნებული წესდებით (მოგესვენებათ, საკანონმდებლო აქტები უშუალოდ ბირჟის ფუნქციონირების შესახებ ჩვენზე ჯერ არ არსებობს) ბირჟას აქვს დამოუკიდებელი ბალანსი, ანგარიში ბანკში, ბეჰელი და სხვა რეკვიზიტები. თბილისის უნივერსალური ბირჟა შეიქმნა საქონლის, ნედლეულის, მომსახურების, ფასიანი ქაღალდების, სხვა საფორდო ფასეულობების და აგრეთვე სავალუტო ბირჟის მოწესრიგების, საქართველოში მისი განვითარების და რეკვიზიტების მიზნით. ბირჟის საქმიანობის ძირითადი მიმართულებაა მატერიალური და სა-

ნედლეული რესურსებით, საწარმო-ტექნიკური დანიშნულების პროდუქციით, სახალხო მომსახურების საქონლით, სასოფლო-სამეურნეო პროდუქციით, სხვა სახის ფასეულობებით და საქონლით საბითუმო ვაჭრობის ორგანიზაცია და განვითარება. დღესდღეობით ბირჟის აქციონერია, ანუ ბირჟის ფასიანი ქაღალდის მფლობელია 39 ორგანიზაცია, კოოპერატივი და ასოციაცია. ბირჟის ძირითადი დანიშნულებაა ააღორძინოს არა მართვადი, არამედ ბუნებრივი ეკონომიკური პროცესები, რაც ესოდენ აუცილებელი იქნება საქართველოსთვის საბაზრო ურთიერთობებზე გადასვლის დროს. დამფუძნებელი კონფერენცია განსნა და სიტყვით გამოვიდა საქართველოს რესპუბლიკური ბანკის გამგეობის თავმჯდომარის მოადგილე ბატონ ნოდარ ჯავახიშვილი, რომელიც შეესო თბილისის უნივერსალური ბირჟის წესდების ძირითად დებულებებს. მოხსენების შემდეგ გაიმართა კამათი წესდების გარშემო. ბევრი იყო კონსტრუქციული წინადადება, აგრეთვე ნაკლებად მისაღებ შენიშვნები.

დღეს ყველამ შეიგნოს, რომ

მა და გენეტიკა და სანტეფიკა დააკვირონ ერთმეორესთან. ეს მათთვის წარმოუდგენელია, მიუხედავად იმისა, რომ მათთვის უმეტეს მყიდველისთვის.

კონფერენცია არ არის ბიუჯეტთან გამა, რათა ამ სფეროში მტკიცედ და ურყევად დამკვიდრდეს ეკონომიკური საქმიანობის საკართველოს ეკონომიკის აღორძინების საქმეში.

სარევიზიო კომისია. თბილისის უნივერსალური ბირჟა დაფუძნდა. უსსრუებ მას ნაყოფიერ საქმიანობას საქართველოს ეკონომიკის აღორძინების საქმეში.

ალექსანდრა საბინაშვილი, საზღვარგარეთის ეკონომიკური ვაჭრების სპეციალისტი.

ამერიკის პოლიტიკა საბჭოთა კავშირის მიმართ იმპლიკაცია

ახლანდელი ამერიკის შეერთებული შტატებიდან დაბრუნდა საქართველოში სამთავრობო დელეგაცია, რომლის წევრები ეწვივნენ ვაშინგტონის თითქმის ყველა ინსტიტუტს, დაწესებულებებს, ვისაც რამდენადმე მაინც აინტერესებს აღმოსავლეთ ევროპა და კერძოდ, საბჭოთა კავშირი.

ამასთან დაკავშირებით, საქართველოს უწყებები საბჭოთა საგარეო ურთიერთობათა მუდმივი კომისიის თავმჯდომარეს ბატონ ტილმან ბაბტაშვილს ესაუბრა ჩვენი ტელეფონის კორესპონდენტი თამარ ცეცაძე.

— როგორ აფასებენ ამერიკაში კრემლის ბოლოდროინდელ ინიციატივებს?

— ამერიკელ პოლიტოლოგებს მიუჩნიათ, რომ 17 მარტის რეფერენდუმი არის ფანდი, რათა საბჭოთა ბრძანებულებები შეუქმნას განახლებული იმპერიის არსებობას. ეს კი, თავისთავად დიდ საფრთხეს უქმნის იმ რესპუბლიკებს, რომლებიც უარს ამბობენ სამოკავშირეო ხელშეკრულების დადგენაზე.

საუბარი იყო პუგოს, იაზოვისა და გორბაჩოვის მიერ შემუშავებულ ყველაზე ახალ ცნობილ ბრძანებულებებზე ერთობლივი პარტულირების შესახებ, რომლის მოქმედებაც ჩვენს ტერიტორიაზე შეჩერებულ იქნა საქართველოს რესპუბლიკის უზენაესი საბჭოს მიერ.

ამერიკელი სახელმწიფო მხელეები განსაკუთრებით დაინტერესდნენ გორბაჩოვის ბრძანებულებით, რომელიც საგანგებოდ ფართო უფლებამოსილებას ანიჭებს სახელმწიფო უშიშროების კომიტეტს ერთობლივი საწარმოებთან მიმართებაში.

ამ ბრძანებულების თანახმად, სახელმწიფო უშიშროების ორგანოებს უფლება ექვსდება შეამოწმონ ბანკები, წარმოებების არა მხოლოდ ნებისმიერი სახის ერთობლივი ანგარიშები, არამედ ერთობლივი საწარმოებში მომუშავე პირთა ბიუჯეტში არსებული დოკუმენტაცია თუ თანხები. სახელმწიფოს მიერ ამგვარი მოქმედება პიროვნების უფლებათა აშკარა ხეცობაა.

ახლა, ამ ბრძანებულების გაცემის შემდეგ, ამერიკაში დაინტერესებული საქმიანი წრეების წარ-

მომადგენლებიც კი უნდობლობას იჩენენ საბჭოთა კავშირის მიმართ.

აქვე იყო განხილული ფულის ცნობილი რეფორმა, უფრო ზუსტად — ექსპროპრიაცია, რომელიც ამ ცოტა ხნის წინ განხორციელდა საბჭოთა კავშირში.

იმ უაქტმა, რომ სხვა რესპუბლიკებისგან განსხვავებით, საქართველოს მთავრობა ახერხებს თავისი შიდა პოლიტიკური პროცესების რეგულირებას, ცენტრის მხრიდან ასეთი ხელისშემშლელი პოლიტიკის მიუხედავად, უფრო მეტად გაზარდა ინტერესი საქართველოს მიმართ.

— ცნობილია, რომ უახლოეს მომავალში სეცატე მოსმენის საქართველოს საკითხს, იმჟღერებს მისი მდგომარეობისა და საბჭოთა ხის შესახებ. პოლიტიკური თვალსაზრისით ეს უდადესი მნიშვნელობის ფაქტია. საინტერესოა, ამერიკის შეერთებული შტატების ოფიციალური შეხედულება მისიხვენ თუ არა, საქართველოს ცალკე გეოგრაფიულ ერთეულად?

— ჩვენი შეხედულების დროს ნათლად გამოჩნდა, რომ აღინიშნა რაკიის, საკანონმდებლო ორგანოების და სახელმწიფო დეპარტამენტის წარმომადგენლებს ძველი წარმოდგენებისაგან სრულიად განსხვავებული, ახლებური დოკუმენტაცია აქვთ საქართველოსადმი, არამედ საერთოდ საბჭოთა კავშირში მიმდინარე პოლიტიკური პროცესების მიმართ.

სახელმწიფო დეპარტამენტში გამართული რამდენიმე შეხვედრა გა-

რკვეული სიმამრით გამოირჩეოდა. შეხვედრით კურტის კამანს (ამერიკის სახელმწიფო მდივნის, ბეიკერის მოადგილის ასისტენტი), ზილოუს (ბეიკერის ერთ-ერთი მოადგილე), რიჩარდ შიფტერს (ამერიკის დეპარტამენტის პუბლიცისტული საკითხთა და აღმზარდის უფროსი). იგი საკმაოდ დეტალურად არის გარკვეული საქართველოში მიმდინარე პოლიტიკურ პროცესებში.

ამ შეხვედრაზე გაცივანი ჩვენს მიმართ გამოჩნდნენ ყურადღებებიანი, ცნობილი მოღვაწე, იგორ ბელოუსოვი იგი წლების მანძილზე მუშაობდა მოსკოვში ამერიკის შეერთებული შტატების საელჩოში. ადრე მასთან ახლო კონტაქტი ჰქონდა ბატონ ზვიად გამსახურდიას.

ბელოუსოვი ამჟამად მუშაობს ამერიკის შეერთებული შტატების დეპარტამენტში საბჭოთა კავშირის და აღმოსავლეთ ევროპის საკითხთა პოლიტიკურ განყოფილებაში. გვქონდა შეხვედრა ამ განყოფილების თანამშრომლებთან, საუბარი ორ საათს გაგრძელდა. მთელი ამ ხნის განმავლობაში იგორ ბელოუსოვი თარგმნიდა. ჩვენდა გასათვალისწინებელი იცნობს საქართველოს პრობლემებს, რომელიც შეხვედრაზე ახალი კუთხით წარმოაჩინა.

დეპარტამენტში დასმული საკითხები ძირითადად ეხებოდა საქართველოში ახლად არჩეული უზენაესი საბჭოს პოზიციის საბჭოთა იმპერიის მიმართ.

— ბატონო თელო, ეს ის ბელოუსოვი ხომ არ არის, რომლის საბჭოთა კავშირთან დაკავშირებას წინააღმდეგობას უწევდა?

— დიახ, სწორედ ის ბელოუსოვი გახლავთ. ბატონ ზვიად გამსახურდიას დაბრუნების დროს რომ თქვითობდა, სასაქლოა მისი ამ თემაზე წარმოჩენა.

ბუნებრივია, ბატონ იგორს პირდაპირად არ ეძიებოდა. მას პირდაპირად ამერიკის წერილებზე შტაბში შეჩვენდა. თავიდანვე გამაჯობა მისმა განსაკუთრებულმა სურათობამ და სიტომ ჩვენდა-ში. ხოლო შემდეგ, როდესაც მან ბარათი გადამოცა ბატონ ზვიად გამსახურდიასთვის და ამხნა თუ ვინ იყო და საიდან იცნობდა ბატონ ზვიადს, ჩვენთვის ყველაფერი ნათელი გახდა. როგორც თავად მითხრა, მას საუკეთესო მოგონებები აქვს ბატონ ზვიადთან, საერთოდ საქართველოსთან. ი. ბელოუსოვისი დიდი სურვილია ვსტუმროს საქართველოს.

გაზაფხულზე საქართველოში ჩანოვა სენატორთა და კონგრესმენთა წარმომადგენლობითი ჯგუფი. ეს მეტ სიცხადეს შეიტანს ჩვენს ურთიერთობებში საერთოდ, ამერიკის კონგრესის დამოკიდებულება საქართველოსადმი მეტად დადებითად იქნება.

Bruno FANUCCHI

le Parisien

Avec ses compliments

25, Avenue Richelet - 93400 Stouen

tel : 40-10-30-30.

საქართველოში რამდენიმე დღის მანძილზე იმყოფებოდა პოპულარული ფრანგული გაზეთის Le Parisien-ის უცხოეთის პოლიტიკის განყოფილების ხელმძღვანელი ბატონი ბრუნო ფანუჩი. ჩვენმა კორესპონდენტმა, ირმა ბაბიაძემ, რამდენიმე კითხვით მიმართა მას.

— ბატონო ბრუნო, გაზეთმა მოგვლინა, თუ თქვენი სურვილით ჩამოგზავნილი საქართველოში?

— ეს მე შევთავაზე მათ საქართველოში რეპორტაჟის გაკეთება. იმიტომ, რომ რეფერენდუმის წინ, რომელსაც აწყობს საბჭოთა კავშირი, მინდობა მენახა ერთი ისეთი რესპუბლიკა, რომელიც ბოიკოტს უტყობს ამ რეფერენდუმს და ამავე დროს, უკვე ჩაატარა თავისი რეფერენდუმი, ასეთია ლიტვა; და მეორე რესპუბლიკა — საქართველო, რომელიც საკუთარ რეფერენდუმს საბჭოთა რეფერენდუმის შემდეგ ატარებს.

— რა შთაბეჭდილება შეგიქმნათ საქართველოში პოლიტიკური ვითარების შესახებ?

— კერძო პიროვნებას თუ პოლიტიკოსს, ვისაც მე შეხვედრი, აქვს მინდობა, რომ რეფერენდუმის სწრაფად დამოუკიდებლობისაკენ და სხვათა შორის, რაც ძალიან მომეწონა, ესაა მათი რეალისტური ხედვა. საქართველოში მშვენივრად გრძობენ რომ, უნდათ თუ არ უნდათ, ჯერ კიდევ საბჭოთა კავშირის შემადგენლობაში არიან და რომ ბრძოლის გზა დამოუკიდებლობისაკენ ჯერ არ არის დასრულებული.

— აღმათ შიდა ქართლის პრობლემის შესახებ არ მიაწოდებთ კითხვებზე ინფორმაციას, რადგან ეს სხვა რეპორტაჟის თემაა, მაგრამ რა შთაბეჭდილება მიგვცხადებთ საქართველოდან, როგორ გგონია, იმარტობა ქართველებისგან იხები?

— სულაც არ გამჩნია ფიქრი ქართველებისგან ოსების ჩაგვრის შესახებ. საქართველოში დახეობა და მიხედობა, რომ ცალკე რესპუბლიკა — ოსეთი, ახსურდება, რომ ასეთი რესპუბლიკა არ არსებობს. მე შიდა ქართლში არ გყოლივარ და უფრო კონკრეტულად ვერაფერს ვიტყვი.

— დაახლოებით თუ გაქვთ წარმოდგენა იმის შესახებ, თუ როგორ შეიქმნა საქართველოში ე. წ. წინათის ავტონომიური ოლქი, ვინ არიან ოსები და როგორ გაჩნდა

მათი დასახლებები საქართველოში?

— მე აქ გაეარკვეე, ვინ არიან ოსები, ვინ აფხაზები, რა სხვაობაა მათ შორის, რით განსხვავდება მათი პოლიტიკური პრობლემები.

— საქართველოს გარკვეულ წრეებში ასეთი აზრია შექმნილი: პრესის, საერთოდ ინფორმაციის საშუალებების დემოკრატიკალიზაციის შემდეგ, რომ ნებისმიერ ადამიანს აქვს უფლება გამოვიდეს ტელევიზიით და თავისი აზრი გამოთქვას, როდესაც ამის საშუალება არ ეძლევათ, აღწვთებულები და უფურცხეფილები არიან. რა ვითარებაა ამ შესახებ საფრანგეთში?

— შემიძლია დაბეჯატებით ვითხრა, რომ პრესისა და სიტყვის ტოტალური თავისუფლება არ არსებობს საფრანგეთში. ხელისუფლება სხვადასხვა მეთოდით ყოველთვის ერევა აზრის წარმართვაში.

— ჩვენთან კი, ვთქვით პარლამენტის გაზეთის მიმართ ყველას აქვს პრეტენზია, განსაკუთრებით იმ პარტიებს, რომლებიც პარლამენტში არ არიან, ნებისმიერი წერილი თუ განცხადება სწორედ პარლამენტის ოფიციალურ გაზეთში იქნას გამოქვეყნებული და რაც ყველაზე მთავარია, ასეთი განცხადებები ქვეყნდება, მაგრამ დემოკრატიის დარღვევად იმას იხიენ, რომ გაზეთი ასეთ შემთხვევაში თავის პოზიციას გამოხატავს ცემენტარის სახით...

— პარლამენტის გაზეთში ნორმალიურ სიტუაციაში უნდა იბეჭდოს მათი სტატიები მხოლოდ პარლამენტის მუშაობის ირაჯლივ. მაგრამ მე არ მკვირს, რომ ადგილი აქვს ასეთ შეფერხებებს, რადგან სამოცდაათი წლის მანძილზე საქართველო იყო კომუნისმის მონობის ქვეშ და ამიტომ ბევრი შეცდომა გექნებათ, მანამ, სანამ მიხვალთ, ნამდვილ და არა მოგონილ დემოკრატიამდე. ეს დრო კი თავისთავად მოვა.

ღია ფარილი

(დასასრული)

სამიოდე წლის განმავლობაში რატომღაც თქვენ მხოლოდ მაშინ მოწყვდებოდით ხოლმე მაგდის, როდესაც ვილა-ვილა ცილისწამებას და შეურაცხყოფას გაამძაფრებდნენ იმ აღმზარდის მიმართ, რომლებიც მართლა აქტიურად იბრძოდნენ და იბრძვიან საქართველოს თავისუფლებისთვის, რომლებიც ყოველგვარი ამბიციურობისა და ანგარების გარეშე იღვწოდნენ და იღვწიან საქართველოს თავისუფლებისათვის, რომელთა დიდი უმრავლესობაც ხალხის მიერ უხეიარეს საბჭოთა არჩეული და რომლებიც დღეს მოწინავეებენ ეროვნულ-განმათავისუფლებელ მოძრაობას.

თქვენ, უმცირესობას, საკუთარი თავი უფრო მოაწონს, ვიდრე ის ხალხი, ვინც ამ მოძრაობას ემსახურება. თქვენ და თქვენსთანების ჩარევით მოხდა ეროვნული მოძრაობის გათიშვა. თქვენ მოახერხეთ წერილის შემდგენელს მიე-

მართავ, ეროვნულ მოწრაობაში თქვენი ამბიციური და ქედმაღლური სულის შეტანა, პარტიოკავარეობა, ამპარტანობა. გაბ-ზეილდება უდევს საფუძვლად თქვენს მიერ წარმოდგენილი პრეტენზიული წერილის დაბეჭდვას. თქვენთვის, ამ წერილის დამწერო, სულ ერთია, აკაკი ბაქრაძე, ნოდარ ნათაძე, ზვიად გამსახურდიაც, ის ახალგაზრდებიც, ახლა გვერდით რომ მიეტმასნეთ, თქვენს თვალწინ გაიხსნოდა მათი ლანძღვა-გინება, მაგრამ ამ ლანძღვა-გინებისთვის ხელისშემწყობის მეტი არაფერი გაგივითვითათ.

თქვენი წერილი ძალზე საინფათო დემაგოგია, ბატონებო! თქვენი წერილი ემსახურება იმ აზრის გაბატონებას, რომელსაც დღეს მსოფლიოს გასაფრთხად გააყვირიან ილა-ვილა-ვილა, რომ თურმე საქართველო „სახელისწერო დიქტატურის საფრთხის წინაშეა“ და განმეითხავი არავინ ჩანს. სასაცილოა, დემტმანი, შინაური მტრები პატარა საქართველოს საფრთხობ-

ელად რომ სახავენ მსოფლიოს თვალში.

— „რის ორგანიზებას“ ამირებს ჩვენი პრესა — ავტორიტარული მმართველობის, საზოგადოების ურთიერთდაპირისპირების თუ ეროვნული თანხმობისა? — კითხულობთ თქვენ და თან ცდილობთ რესპუბლიკის ხელმძღვანელობას „აზრთა პლურალიზმისთვის საინფორმაციო არხების დახმობის“ შესახებ „ხმა მიაწვდინოთ“...

„დღეს ჩვენს რესპუბლიკას ჰელსინკის კავშირის დამაარსებელი ხელმძღვანელობს. ნუთუ ეს არაფერს გვეუბნება, რომ უნდა ვახორციელებდეთ აღმზარდის უფლებათა დაცვის მე-19 მუხლის მონთონებას, რომელიც გამოიცხადეს ხელისუფლებისაკენ განსხვავებული აზრის გამო დევნას“, — აღშფოთებით გამოთქვამთ ჩვენს „განსხვავებულ აზრს“ საპროტესტო განცხადებაში.

სიმართლეს ბრძანებთ, ბატონებო!

ჩვენს რესპუბლიკას არა მარტო ჰელსინკის კავშირის დამაარსებელი, არამედ პოეტ, მთარგმნელი, ბრწყინვალე ესეისტი და მამულიშვილი ხელმძღვანელობს (ქობდა აქედან დაგეწყით), ამიტომ მინდა დაგამშვიდოთ. დღეს სწორედ მე-19 მუხლი „ხორციელდება“ პირნათლად, გადახედეთ ხელისმომწერებს და ჰკითხეთ ერთმანეთს, ასე თავგამოდებით რომ მფარველობს ზოგიერთი „დევნილი“ აზრებს, რატომ იმაზე არაფერს ამბობს, ამას წინათ ერთ შეკრებაზე უზენაესი საბჭოს თავმჯდომარე ლამის დაუსწრებლად რომ დააპატიმრა „უმცირესობის“ ლაშქარმა.

თქვენ ვითომ ვერ ამჩნევთ, თორემ გადახედეთ პრესას და დარწმუნდებით, რამდენი კრიტიკული, განსხვავებული აზრი იბეჭდება უზენაესი საბჭოს მისამართით, თქვენს შორისაც უხვად არიან ამგვარი პუბლიცისტები. მეტი როგორი განსხვავებული გინდათ, მანცდამანც ისეთი უხამსობა უნდა ბეჭდოთ, როგორც ამას კომუნისტების ცნობილი გაზეთი სჩადის? ბატონებო!

წერილის დასასრულს აწინდა გითხრა, რომ თითოეული თქვენთაგანის მიმართ პიროვნულად არაერთი მტრობა და შუღლი არ გა-

მოძრავებს, ჩემი პასუხიც მხოლოდ თქვენდამი კეთილგანწყობასა და პატარისციმუნება დამპყრებელი, ოლონდ საფუძვლად დიდი გულსიტყვილი უდევს. თქვენც მშვენივრად მოგვსვენებათ, რომ საქართველოში არავითარი დიქტატურა არ არსებობს.

იმ პერიოდში, როდესაც ქვეყანა ომობს, როდესაც ცილობს საერთაშორისო ასპარეზზე იურიული ძალა მოიპოვოს, როდესაც ცილობს სამართლებრივი ნორმების მიხედვით სახელმწიფოებრივი უფლება აღიღვინოს და ამ დროს ხელშეწყობის მაგიერ დიქტატურის ძიხილი ლანძღვა-გინება, შეურაცხყოფა, ცილისწამება, მანტაჟი, პოლიტიკური დამტების მიეგრება“ და მუქარა გრძილდება. კანონით კი არავინ ისჯება და ამას თქვენ მინც დიქტატურას უწოდებთ, მაშინ რაღა ვთქვით ბატონებო, გარდა იმისა, რომ დაგეთანხმობთ.

დიქტატურა მართლაც არსებობს უმცირესობა-მმლავრთა მხრიდან. თუ უზენაეს საბჭოს დაიხმარებთ და ამ დიქტატს მოსპობთ, მაშინ თქვენი მოთხოვნებიც თავისთავად მოიხსნება.

